

3 **Cena Numeru**
centy w Krakowie, Podgórze
i na prowincji.

PRENUMERATA

miesięczna w Krakowie i K. 50 h. (już z dostawą do domu
na prowincji z przesyłką pocztową i Kor. 50 hal. —
Prenumerata za granicę 1 mk. 50 h., 2 tr. i 1 rs.
POJEDYNCZE EGZEMPLARZE NABYWAĆ MOŻNA
WE WSZYSTKICH AGENCJACH PISM I NA WSZYST-
KICH DWORCACH KOLEJOWYCH.

NOWINY

Dziennik niezawisły demokratyczny ilustrowany.

Redakcja i Administracja „Nowin”: Kraków, ul. Wiślna L. 2, Tel. 340.
Ekspedycja „Nowin”: ul. Wiślna L. 2.

REDAKTOR NACZELNY:
LUDWIK SZCZEPANIK.

Wiadomości ustnie, telefonicznie i listownie przyjmuje Redakcja (Tel. 340)
od godziny 9 rano do godziny 7 wieczorem w biurze ulicy Wiślna L. 2.
Rekopisów nie zwraca się.

„NOWINY” wychodzą codziennie wieczorem a godzinie 5-tej. — Cena numeru 3 centy w Krakowie i na prowincji.

Prosimy odnowić prenu- meratę na kwartał drugi.

(„Nowiny” kosztują kwartalnie 4 k. 50 h.,
miesięcznie 1 kor. 50 hal. już z wysyłką
i dostawą do domu).

„Nowiny” z początkiem kwietnia rozpoczną
druk nowej, wyśmienitej powieści.

Dając stale do niezapnienia i podnoszenia działal-
ności redakcji zawiadamia Szan. Czytelników, że
z początkiem kwietnia wyprowadza dwa nowe działy
informacyjne:

dział popularno-naukowy, w którym spe-
cjalnie łaciuwe pisać będąc o tym co ty-
dzień sprawę z postępów wiedzy i z nowych
wynalazków,

dział literacko-krytyczny, informujący czy-
telników o wszystkich ważnych nowościach
polskiej i obcej literatury.

Numer wielkonocny „Nowin”, obficie
ilustrowany — ukaże się w sobotę o
g. 12-tej — i będzie mógł także w głównych
agencjach na prowincji być nabywany w
sobotę pod wieczór.

Reorganizacja zarządu kolei państwowych.

Jeszcze w roku 1905 zapowiedział centralny rząd
w parlamencie, że wydziałem powołanym do
wiedzy, zarządku i nadzoru, a także do
potrzeb jak najręczniejszej reorganizacji
istniejącego, a wadliwego systemu administracji
zarządu kolei państw., przystąpi bezwzględnie do wy-
pracowania projektu nowej organizacji dla kolei pań-
stwowych. Tłukło się to w powietrze, reorganizacji po-
najmniejszej biurokratycznej, aż do końca
roku 1909 z tym jednym skutkiem, że wygotowa-
ny obecnie przez ministerstwo kolejowej projekt re-
formy administracji kolejowej spotkał się z ogólną
krytyką i obrzydzeniem.
Tak, jak tworzenie nowych sekcji i departamen-
tów, tak często w ministerstwie kolejowym za-
mieszanie było nie do powstania jakichkolwiek
potrzeb, jak konieczności, lecz wyłącznie i jedynie
od chwiliwej chęci zaawansowania tego lub owego
urzędnika na wyższy szczebel hierarchii urzędniczej,
tak i obecnie w myśli tej samej zasady, chcą uzy-
skać nowych pięć wyższych miejsc, względnie rang
dla urzędników ministerialnych, proponuje nowy pro-
jekt reformy administracji kolejowej utworzenia w
Wiedniu obok ministerstwa aż pięciu centralnych ur-
zędów (technicznego, taryfowego, dla ruchu i słu-
żby woźowej, administracyjnego i dla kontroli dochod-
ów). Urzędy te za samistnym zakresem działania
i bez tego, jako instancje, a jako niemające tego
charakteru, — jako siedziba jakichś wydziałów do-
radczych, wnioskodawczych — zdają się być w ca-
łej swej istocie nowym dwadziestym ministrem
władzy, tamującym tylko bieg spraw, urzędniczym
agregatkiem i podrażniającym koszt zarządu.

Całe sądzienie administracji kolejowej idzie
w ten wadliwy organizm, t. j. w ten, że w ka-
dej nawet dość blanej sprawie decyduje Wiedeń, t. j.
ministerstwo kolejowe, zaś kompetencja i zakres
działania prowadzących ruch dyrekcyj kolejowych
zredukowane zostają do minimum. Wobec zwiększa-
jącego się ustawicznie i wprost niebywalego ruchu
o-kazała się istniejąca dziś na kolejach państwowych
organizacja, jako mechanizm bierny, bezwładny i
nieodpowiadający już ani dziesięciuśm ducowi czasu,
ani też wymagom racjonalnego i ekonomicznego
prowadzenia ruchu.

Obowiązujący statut organizacyjny dla kolei
państw z 19 stycznia 1896, przyznający dyrekcyom
kolejowym dość znaczny zakres działania i kompeten-
tencje, uznany został zarówno przez fachowców,
jak i w literaturze kolejowej za zupełnie dobry i od-
powiadający dzisiejszym wymagom. Udział centralne
władze były ściśle i konsekwentnie przestrzegały gra-

Sprawa Banku przemysłowego.

Sprawa Banku przemysłowego weszła w nową
fazę. Marszałek hr. Baudouin obstaruje przy układzie
z Bismarckiem i pragnie Bank jak naj-
prędzej wyprowadzić z życia — z punktem
finansowego konserwum ka. Laboumriego.
Ale udział tego konserwum (w kwocie 2 mil-
ionów kor.) trzeba zastąpić kapitałem innego
krajowego konserwum. Otóż prez. dr. Leo —
podczas posiedzenia komisji przemysłowej we
Lwowie — rucił myśl, aby gminy miasta
Lwowa i Krakowa przystąpiły do udziału w
Banku przemysłowym z kapitałem zakładowym
każda po milion koron.

Myśl prez. Leo pragnie przeprowadzić i w
cały wcielić na najbliższym posiedzeniu Rady
miejscowej. I w tym celu zwołal wczoraj poufne
zebranie dwadzieścia kilku radców do sali posie-
dzeń magistratu — i przedstawił sprawę, sa-
pełniając, że Rada miasta Lwowa objawi go-
towość do takiego udziału, i wskazując, że miasta,
przytępujące w sąradzie Banku i wywierając
wpływ na kierunek interesów, mogły zapewnić
sobie oraz przemysłowi znaczne korzyści.

Dyskusja nad tą sprawą, która jest nową
zmianą i w każdym razie przedstawia ryzyko, była
ożywiona. Zebrali radcy upowiadali przysię-
dła, aby porozumieć się z Wydziałem krajowym
oszczędności co do warunków udziału miasta i
sprawę przedstawił na najbliższym posie-
dzeniu Rady.

setki młodych urzędników Niemców swych starszych
rangą kolegow, pracujących w Galicyi.

Wspomniany projekt rządowy proponował dalej
(czemu projekt z powodu opozycji — w sferach po-
stów polskich i naszej prasy politycznej sprze-
czono), przydzielenie 650 kilometrów galicyjskich li-
ni kolejowych, podległych obecnie dyrekcyi kolej-
owej w Stanisławowie, do przekształcenia się mającej
z dzisiejszego kierownictwa ruchu w Czerniowcach.
— Wobec już i tak istniejącej anomalii, krzywdzącej
nasz kraj w wysokim stopniu, że przeszło 220 kilome-
trów naszych linii kolejowych podlega obecnie
Wiedniowi tj. dyrekcyi kolei północnej w Wiedniu,
nie możemy się stanowczo narodowego pozwolić na
arealizowanie tego nowego zakusu w germanizowa-
niu ministerstwa kolejowego i zastrzeżeniu się stanow-
czo przeciwko temu, aby choć jeden kilometr nasze-
go kraju przydzielono pod władzę Niemców lub Ru-
munów bukowickich.

Sądząc jednak z przebiegu obrad dotychczasowych
w komisji i subkomisji państwowej Rady Kolo-
wej i z głosów, które się odezwały w Kole pol-
skim w sprawie wspomnianego projektu reformy za-
rządu kolejowego, można już dziś prawie pewnie
twierdzić, że ów poroniony projekt nie doznał się
zrealizowania i cała obywatelska reforma
wprowadzona nigdy nie będzie. Z powodu tego fa-
kta panuje jak nam donoszą z Wiednia, w miar-
dajnych sferach ministerstwa kolejowego ogromne
przeczucie, że nie tyle dlatego, że owoc kilko-
letniej pracy podlega na marne, ile raczej z tej przy-
czyny, że wnieście podobnego projektu uważają za
ogromny błąd i za autoryt.

Wobec tego, że w ministerstwie kolejowym wo-
dzą się dzisiaj ludzie bardzo młodzi, bez fachowych
kwalifikacji na polu kolejnictwa i nie znający prakty-
cznie nic z mechanizmu zarządzania służby kolejowej
i ludzi ci, wypracowujący projekt tak ważny jak re-
formę organizacji zarządczej służby, nie zasługują
opinii i rady u dyrektora kolei, lub innych wybit-
nych oświatliwych w służbie przy egzemplarzu ruty-
narych urzędników, których przecież nie zbywa po
dyrekcyach kolejowych, nie można liczyć i w przy-
szłości na to, aby w podobny sposób przez samych
tylko dyktantów przy zielonym stoliku wypracowany
nowy projekt mógł spotkać inny los, niż ten, jaki
spotkał obecny projekt.

Czarne perły.

Z kroniki pomysłowych politycznych.

Do jednego z londyńskich jubilerów przyszedł
w tych dniach jakiś bardzo elegancko ubrany mę-
czyzna i prosił o perłę, którą miał zamiar wpra-
wić do łożka.

Pokazywał mu cały szereg perł, ale owemu pa-
ni najwięcej podobala się czarna perła, która była
jedyną na składzie jubilera.

Jubiler szedł za nią 35.000 koron. Kupcy
bez najmniejszego targu zgodził się na tę ce-
nę i bez jej sobie przyszedł do domu, gdzie jak
twierdził natychmiast za nią zapłacił.

Po upływie pół godziny zjawił się w mieszkani-
u owego pana jubiler obojętnie i szarżat o-
trzymał należną mu kwotę.

Jakkolwiek nie wiele na niej szukał kupiec,
to jednak to go cieszyło, że natychmiast dostał
całą gotówkę.

W dwa miesiące później zjawił się u jubilera
ten sam pan z zadaniem wyśledzenia mu drugiej
takiej perły czarnej, gdyż żona koniecznie mieć
chce butony z czarnych perł.

Kupiec bardzo uprzejmie odmówił, że on po-
dobnej perły na składzie nie ma, ale ma nadzieję,
że przecież taką znaleźć można będzie, lecz musi
już z góry zaznaczyć, że ta druga będzie droższa,
bo potrzeba jej będzie szukać.

O cenę najmniejszą — zauważył kapucyn — ale
chodź o czas, bo im prędzej to się stanie, tem
więcej gotów jest za nią zapłacić.

Kupiec powiedział dokładnie pomiar perły, kła-
dąc w posiadanie owego pana i natychmiast
rozszedł litym do wielkich jubilerów z prośbą, by
jej natychmiast wyszukaną.

Po trzech tygodniach otrzymał jubiler londyń-
ski list od owego kolegi prowincjonalnego, że po-

OGŁOSZENIA

ze wierszu po 16 hal., za każdy następny raz 12 hal.
drobne ogłoszenia po 4 halere od wyrazu, (minimum
50 hal.). Nadane za wiersz po 16 hal., spody na
każdą stronę po 3 Kor. — Zaliczniki 20 Kor. za tydzień.
Inseraty prowadzi w swoim zarządzie M. Mupczyński.

Administracja „NOWIN”: ul. Wiślna L. 2,
otwarta od godziny 8 rano do godz. 8 wieczorem.

Na Lwów Skład i Ekspedycja: Agencja
Sokółkowska, Pałac Hausmana L. 2.

Ładując perłę kupił i zapłacił za nią 70.000 koron
i że przejechała na kłosa dui do Londynu.

W tym samym czasie przyszedł do jubilera
ów pan, któremu opowiadał, że podobna perła
nie znalazła, ale dzięki za 70.000 kor.

I owszem, odpowiedział ów dentelman, jeśli
tylko podobna do mojej, to cena ta nie ma naj-
mniejszego znaczenia.

Recezywiście po kilku dniach przyszedł do Lon-
dynu jubiler z prowincji i przyszedł ze sobą ową
czarną perłę, która przy porównaniu okazała się
jota w jotę podobną do tamtej.

Natychmiast wybrał się do owego pana, by
mu wręczyć perłę, ale jakież było ich zdziwienie,
kiedy tego pana w dawnej mieszkanie już nie
znalazli, bo nie je wyprowadził.

Wszystkie poszukiwania za owym panem oka-
zały się daremne.

Policja interweniując swoimi dowodami, bo twier-
dził, że nikogo do kupowania miał nie może.

Wkrótce okazało się, że jubiler z prowincji
nabył właśnie ową perłę, a tego samego człowieka,
który za nią w Londynie zapłacił 35.000 kor.

Mieędzy jubilerami toczy się teraz szałowy pro-
ces, a ów dentelman szczerze zapowiedział, że ra-
doci, że w krótkim czasie zarobi 35.000 k.

Krwawa hrabina przed sądem.

Wenecja. Proces Tarnowskiej, który z początku
budził tak wielkie zainteresowanie, poczynając
się powszechnym wypadkiem. Początkowo obłąkane
zaczekawienie słabnie z każdym dniem. Tymu
żalę w pierwszych dniach rozprawy budzący sądo-
wy żniły prawie zupełnie.

Jak słychać w sferach sądowych, adwokaci oskar-
żonych mają prowadzić obronę w tym kierunku, że
operacja wyjścia dwu kłm Komrowskim udała się
i ranby były, gdyby nie niedolne zdanie sądów
po dwu dniach, które spowodowało zakazanie krwi,
a w następstwie i śmierci. Gdyby zasądzić je przyjęli
przynęśli w oceniamu zbrodni, według ustawy włos-
kiej, oskarżonych czekałaby kara pięcioletniej
go więzienia.

Wczoraj przeszukiwano dalej wiedeński radcę
pol. Stuckarta. Tarnowska kilkakrotnie mieszkała
do rozprawy, dowodząc, że tłumacz źle przekłada
jej zeznania. Także obrońcy wystąpili przeciwko
tłumaczowi i zażądali, aby powołano nowego. Pre-
zydenci sądu słuszenie ich żądania, nie po-
wzięli sobie śmiałości, że on dwu wywód, w któ-
m Stuckart wyjaśniał, iż użwa Naumowa za ślepe
narzędzie, został przez tłumacza strzeszczony w kilku
niejasnych słowach. Rozprawa przerwana i rozpoczęto
poszukiwania za innym tłumaczem. Ponieważ nie
można go było znaleźć, odroczone rozprawę do dnia
następnego.

Z KRAJU.

Rusin wiceprezydentem namieśnikowej? Prasa
lwowska donosi, iż niedługo ma hr. Łos uścić
o w jego miejsce ma zostać wiceprezydentem namie-
śnikowa radca rządu krajowego w Czerniowcach, Ru-
sin, nazwiskiem Michalski.

Zabójstwo na tle erotycznym. Kupiec w Pa-
włowskiem kole Jarosławu, Jakob Tudala, zabił 4
strzałami z rewolweru 26-letniego Jana Knapika, któ-
ry utrzymany był stosunki z jego żoną. Zabójca oddał
się sam w ręce władz.

Samobójstwo z rozpaczy przez powieszenie po-
pełnił w Kolomyi Mozes Ellenberg.

Podjęzacz indywidualny. W Chabówce aresztowa-
no izraelitę Donnera, który podejrzanym swem
zachowaniem zwrócił uwagę policji. Donnera, który
symulował obłąd, oddawiono do N. Targu.

Świętokradztwo. Dnia 19 b. m. popełnił nie-
znani sprawcy kradzież wotów i naczyń kościelnych
z stroyznoy kościołka na górę św. Marcina pod
Tarnowem. Pod zarzutem kradzieży policja aresztowa-
ła dwóch sprawców. Celem rychlejszego spłenie-
nia straconych naczyń porożbiali je zrodzie
beoposrednio po dokonaniu kradzieży.

Z Nowego Sącza. W mieście naszym zapanował
sezon walnych agromadzeń, wyborów i t. p. Magi
strat ogłosił wywołanie listy do wyboru połowy Ra-

BAZAR KRAJOWY
Kraków, Rynek 20
Pieleryny zakopiańskie, Serdaki na
futrze, Serdaki i guńki sukienne,
Kilimy w wielkim wyborze :: :: ::
o najpiękniejszych wzorach.

całym blasku. Świecić będzie o zmroku i olbrzymi ogon rozprostuje się na niebie. 29 maja kometę przebiegnie znowu przez obłite niebo.

L A L K I

ZABAWKI, GRY TOWARZYSKIE

w wielkim wyborze i po niskich cenach

ELECA

C. Szczurkowski

2 Kraków, GRODZKA 2

Jedyny w Krakowie Magazyn zabawek, lalek, gier towarzyskich i t. d.

Ceny niskie   Towar doborowy.

